

**You have downloaded a document from
RE-BUS
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Stanclik Mieczysław

Author: Edyta Korepta

Citation style: Korepta Edyta. (2013). Stanclik Mieczysław. W: J. Lyszczyzna, D. Rott (red.), "Słownik pisarzy śląskich. T. 4" (S. 99-101). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

S. Bojda: *Słownik biograficzny Ziemi Cieszyńskiej*. T. 2. Cieszyn 1995; E. Buława: *Pierwsi szermierze ruchu narodowego na Śląsku Cieszyńskim*. Cieszyn 1997; J. Szturc: *Ewangelicy w Polsce. Słownik biograficzny XVI—XX wieku*. Bielsko-Biała 1998; *Polski słownik biograficzny*. T. 41/4, z. 171. Warszawa—Kraków 2002; Paweł Stalmach (1824—1891). *Macierz Ziemi Cieszyńskiej* 2005.

Beata Stuchlik-Surowiak

STANCLIK MIECZYSLAW (1944—1998), pseudonim Adam Stanisławski, poeta. Urodził się 23 listopada w Komorowicach (obecnie Bielsko-Biała) w rodzinie górniczej Franciszka Stanclika i Heleny z Wieczorków. Już jako uczeń liceum ogólnokształcącego publikował wiersze w czasopismach: „Na przełaj” (1960 r.), „Odra” (1961 r.); literatura stała się dla młodego twórcy do tego stopnia ważna, że wraz z grupą młodych twórców — Stanisławem Gołą, Andrzejem i Bogusławem Kiercami założyli grupę literacką Skarabeusz. Jej celem stało się poznawanie literatury polskiej i obcej, a także prezentowanie własnej twórczości. W czasach Skarabeusza Stanclik publikował wiersze we „Współczesności”, „Nowej Kulturze”, „Więzi”, „Tygodniku Powszechnym”. Odegrał także dużą rolę w kręgu warszawskiej grupy studenckiej pokolenia Hybrydy. W 1962 r. zdał maturę i rok pracował jako tkacz włókiennik w bielskiej fabryce włókienniczej, następnie do 1965 r. odbywał zasadniczą służbę wojskową w Marynarce Wojennej.

W 1962 r. otrzymał I nagrodę w IV Łódzkiej Wiośnie Teatralnej za poemat *Siedem ptaków dosłownych*, rok później za poemat *Kryształowa kula*, który stał się w 1966 r. częścią jego debiutanczkiego tomu pt. *Kula kryształowa*. Po debiucie autor został okrzyknięty najwybitniejszą indywidualnością twórczą młodego pokolenia. Spodziewano się, że zapoczątkuje proces unowocześnienia polskiej poezji. W 1968 r. otrzymał Nagrodę Młodych im. W. Pietrzaka, w tymże roku został członkiem ZLP. W 1970 r. wyróżniono go nagrodą Czerwonej Róży przyznawaną w Gdańsku, w 1985 r. otrzymał Nagrodę im. G. Morcinka. Po 1968 r. należał do grupy literackiej Gronie im. E. Zegadłowicza przy Towarzystwie Miłośników Ziemi Żywieckiej. W latach 1978—1983 pełnił funkcję wiceprezesa, a następnie prezesa Beskidzkiego Klubu Pisarzy. W okresie 1975—1996 otrzymywał stypendium ZLP i Wydziału Kultury Urzędu Wojewódzkiego w Bielsku-Białej. Był autorem czternastu tomików wierszy. Współpracował m.in. z czaso-

pismami „Tak i nie” (1983—1987), „Poglądy” (1967—1982), „Kronika Beskidzka” (1969—1977). Wyróżniony został odznaką Zasłużonemu w Rozwoju Województwa Katowickiego (1976) i Złotym Krzyżem Zasługi (1985).

W twórczości Stanclika wyróżnić można kilka ważnych motywów dowodzących, iż poeta stał się łatwo rozpoznawalny. Istotne są motywy biblijne zawarte zarówno w warstwie znaczeniowej, jak i w słownictwie stylizowanym na archaiczne oraz w stylistyce. Sam Stanclik uważał się za poetę związanego z tradycją chrześcijańską. Biblijny rodowód ma *Kula kryształowa*, ale także inne wiersze, głównie z tomów *Jawor* i *Wysoki kasztel*. Emocjonalną autobiografią dającą wgląd w przeżycia poety jest piękna proza poetycka zawarta w zbiorze pt. *Tabor*, a zatytułowana *Z milczenia — w milczeniu*. Zmarł 25 października 1998 r. w Bielsku-Białej.

Bibliografia

Kula kryształowa. Poemat egocentryczny. Warszawa 1966; *Zielona gwiazda lasu*. Warszawa 1967; *Jawor*. Warszawa 1968; *Słoneczny chłopiec*. Warszawa 1969; *Krzyk pawia*. Warszawa 1970; *Wysoki kasztel. Poemat*. Warszawa 1971; *Elegie. Białe modrzewie*. Warszawa 1972; *Ikonostas*. Katowice 1980; *Białe miasto. Wiersze beskidzkie*. Bielsko-Biała 1981; *Jasnowidzenie*. Bielsko-Biała 1981; *Terjasz albo termin w terynie*. Poemat cykliczny. Bielsko-Biała 1982; *Ave Eva*. Bielsko-Biała 1984; *Tabor*. Katowice 1987; *Żar. Poematy i wiersze*. Bielsko-Biała 1996.

Z. Jerzyna: *Nie chcę być od rzeczy*. „Kultura” 1967, nr 41; J. Łukasiewicz: „Gdzie jest kula złota...”. „Twórczość” 1967, nr 7; R. Matuszewski: *Interesujący debiut*. „Nowe Książki” 1967, nr 9; F. Netz: *Seans mitologiczny*. „Poglądy” 1967, nr 12; J. Witan: „Bez skrzydeł na szczyt góry szklanej”. „Poezja” 1967, nr 7; P. Kuncewicz: *Widzialne, rzeczywiste*. „Współczesność” 1968, nr 5; B.S. Kunda: *S. po raz drugi*. „Poezja” 1968, nr 6; F. Netz: „Szukam cię wszędzie”. „Poezja” 1969, nr 7; B. Zadura: *Zawiedzione nadzieje*. „Współczesność” 1970, nr 10; M. Karpiński: *Autograf na mchu*. „Kultura” 1971, nr 36; T. Olszewski: *Odkrycia, warianty, poszukiwania*. „Kultura” 1971, nr 48; B. Zadura: *Okruchy debiutanckiej świetności*. „Poezja” 1972, nr 1; K. Śniegocki: *Wyobrażenia i schemat*. „Poezja” 1974, nr 9; S. Melkowski: *Kaliban — erudyta i Ariel — prostaczek Boży*. W: *Rówieśnicy i bracia starsi*. Warszawa 1980; M. Pytasz: *Św. Franciszek z pokoleń, którego nie było*. „Poglądy” 1981, nr 5; L. Koziński: „Jak niedorzecznie trzeba spojrzeć, by w każdym kształcie ujrzyć piękno”. „Podbeskidzie” 1984, nr 11/12; T. Olszewski: *Beskidzki baroki sta*. „Kierunki” 1984, nr 22; L. Żuliński: *Outsider*. „Tygodnik Kulturalny” 1984, nr 45; R. Bednarczyk: *Białe kruki*. „Tak i nie” 1985, nr 11; T. Olszewski: *Wewnątrz kryształowej kuli*. „Tygodnik Kulturalny” 1985, nr 22; Z. Dolecki: *Kula kryształowa*. „Kierunki” 1987, nr 48; M. Hałas: *Dialog z nierozpoznawalnym*. „Tak

i nie" 1988, nr 4; P. Kuncewicz: *Mieczysław Stanclik*. W: Idem: *Poezja polska od 1956*. T. 3. Warszawa 1993, s. 416; B.M.: *Mieczysław Stanclik*. W: *Współcześni polscy pisarze i badacze literatury*. Red. J. Czachowska, A. Szałagan. T. 3. Warszawa 1994, s. 431; Z. Niemiec: *Poezja i rozczarowanie*. „Kronika Beskidzka” 1998, nr 44; J. Wątroba: *Mietek...* „Informator Kulturalny Województwa Bielskiego” [Bielsko-Biała] 1998.

Edyta Korepta

SZRAMEK EMIL MICHAŁ (1887—1942), proboszcz parafii Najświętszej Marii Panny w Katowicach, etnograf, publicysta (kryptonimy: Ks. dr S., Dr S., pseudonim: Ludomir), animator kultury polskiej na Śląsku, wybitny kapłan, działacz oświatowy i plebiscytowy. Urodził się 29 września 1887 r. w Tworkowie k. Raciborza w rodzinie robotniczej jako syn Augustyna i Józefy z Kandziórów. Wychowany przez matkę (ojciec wyemigrował do Ameryki) — od najmłodszych lat starał się systematycznie rozszerzać swoje zdolności i zainteresowania historyczne, w czym wspomagał go ks. Józef Gregor (etnograf), a w późniejszym okresie ks. prof. Max Sdralek. Szkołę elementarną ukończył w rodzinnej miejscowości, następnie kształcił się w gimnazjum w Raciborzu. W 1907 r. rozpoczął studia teologiczne na Uniwersytecie Wrocławskim. W okresie studenckim działał w Związku Młodzieży Polskiej „Zet”. W 1911 r. przyjął święcenia kapłańskie i został wikarym w Miechowicach k. Bytomia. Jako współzałożyciel (a od 1927 r. prezes) Towarzystwa Oświaty św. Jacka zainteresował się zbieractwem polskich pieśni ludowych. Dzięki ks. Janowi Kuderze uzyskał zbiór ponad tysiąca pieśni zgromadzonych przez górniką z Rozbarku, Łukasza Wallisa (po opracowaniu przekazał go krakowskiemu wydawnictwu Polskiej Akademii Umiejętności, która wydała go z przypisem „ze zbiorów ks. Szramka”). Materiał ten stał się podstawą referatu *O zbiorach pieśni ludowych na Górnym Śląsku*, wygłoszonego przez Szramka 17 lutego 1914 r. w Górnośląskim Towarzystwie Literackim (tekst został opublikowany pod pseudonimem Ludomir przez Wydawnictwo „Katolika” w Bytomiu, w 1920 r.). Uporządkowane archiwum pieśni ludowej Szramek przekazał Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie (był pomysłodawcą zaplanowanej na kilka tomów edycji *Pieśni ludowych z polskiego Śląska*, z której wydano jedynie dwa zeszyty: *Pieśni balladowe*, 1927 oraz *Pieśni o zalotach i miłości*, 1934). Od stycznia 1912 r. (do 1916 r.) był wikarym w Tychach, gdzie poznał